

Projecte Lingüístic
CPEE Sant Jordi

ÍNDIX

Presentació

Justificació

Marc legal de referència

Objectius en relació amb l'aprenentatge i l'ús de les llengües

Criteris metodològics i organització en relació amb l'aprenentatge de les llengües

Criteris per a activitats de suport/reforç

Criteris per aplicar la comunicació augmentativa i alternativa i com introduir el SAAC

Recursos i accions complementàries

 Àmbit pedagògic

La comunicació interna i la relació amb l'entorn

Revisió PLC

PRESENTACIÓ

El Projecte Lingüístic de Centre (PLC) és el document que inclou tots els aspectes relacionats amb el llenguatge i la comunicació dins del centre educatiu, tenint en compte el valor que es dona a la llengua, la diversitat lingüística, l'ús i la necessitat de la comunicació.

La comunicació és un dels elements fonamentals per entrar en relació i en contacte amb les altres persones, i aquesta necessitat de comunicar-nos és el que ens porta a anar desplegant tots els aspectes que hi estan vinculats: el llenguatge parlat i el llenguatge escrit.

És per aquest motiu, i per atendre el marc legal de referència, que al CPEE Sant Jordi centrem la intervenció en el desplegament de les competències lingüístiques de l'alumnat.

Per tant, la proposta lingüística gira al voltant de la relació i de la comunicació, abastant la llengua com a eina de socialització i inclusió dins de l'escola i de la societat en general.

El PLC és el resultat de la reflexió conjunta de totes les persones implicades en l'acompanyament de l'alumnat.

JUSTIFICACIÓ

El present document forma part del Projecte Educatiu del nostre centre i respon als seus principis pedagògics i didàctics, relacionats amb el fet d'entendre l'escola com un espai de creixement personal i social per aprendre a ser, participar, conviure i habitar en el món.

L'objectiu del PLC és convertir-se en referent a l'hora d'entendre el compromís de l'escola en el tractament de les llengües, tenint en compte la realitat sociolingüística, fruit dels canvis socials, culturals, lingüístics i normatius dels darrers anys.

Tal com es destaca a la guia per a l'elaboració del PLC, "En el procés actual de transformació del model educatiu, l'educació plurilingüe i intercultural ocupa un espai rellevant que implica una reflexió i un canvi de concepcions, individuals i col·lectives, sobre l'ensenyament i l'aprenentatge".

El PLC és un document viu i, com a tal, ha de ser objecte de seguiment i revisió, obert a les modificacions organitzatives i pedagògiques que se'n puguin derivar.

Aquest és un document que estarà en constant revisió i actualització, i que anirà creixent a mesura que el Projecte Educatiu de Centre es vagi consolidant.

MARC LEGAL DE REFERÈNCIA

- Llei 12/2009, de 10 juliol, d'educació.
- Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia de centres educatius.
- “El model lingüístic del sistema educatiu a Catalunya. L'aprenentatge i l'ús de les llengües en un context multilingüe i multicultural”. Octubre 2018.
- “Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic. Llengua catalana i llengua castellana”. Departament d'Ensenyament. Direcció General d'Educació Infantil i Primària.
- Currículum d'EP. Decret 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària.
- “Currículum i orientacions. Educació infantil. Segon cicle”. Departament d'Ensenyament. Servei d'Ordenació Curricular d'EP I EI. Juny 2016.
- Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. L'article 1 preveu un conjunt de mesures i suports destinats a tot l'alumnat, amb la finalitat d'afavorir el seu desenvolupament personal i social i perquè avancin en l'assoliment de les competències de cada etapa educativa i la transició a la vida adulta, en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

CONTEXT SOCIOLINGÜÍSTIC

El CPEE Sant Jordi està situat a Jesús (Tortosa). Es tracta d'un centre d'educació especial amb cinc unitats d'escolarització (EI, EP, ESO i PFI).

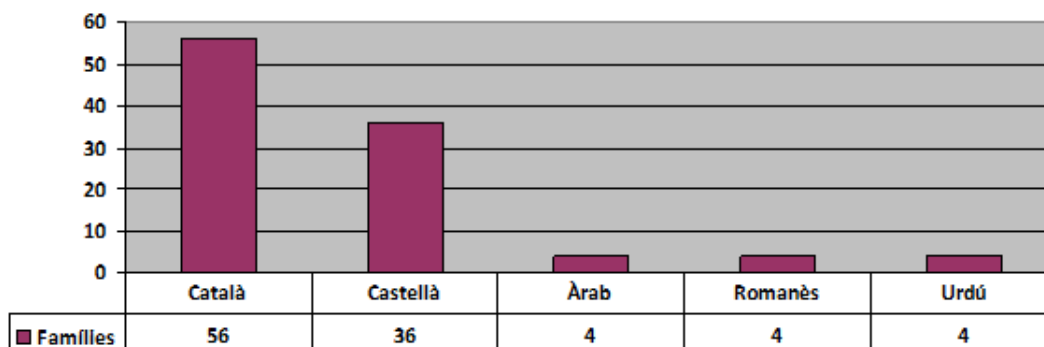
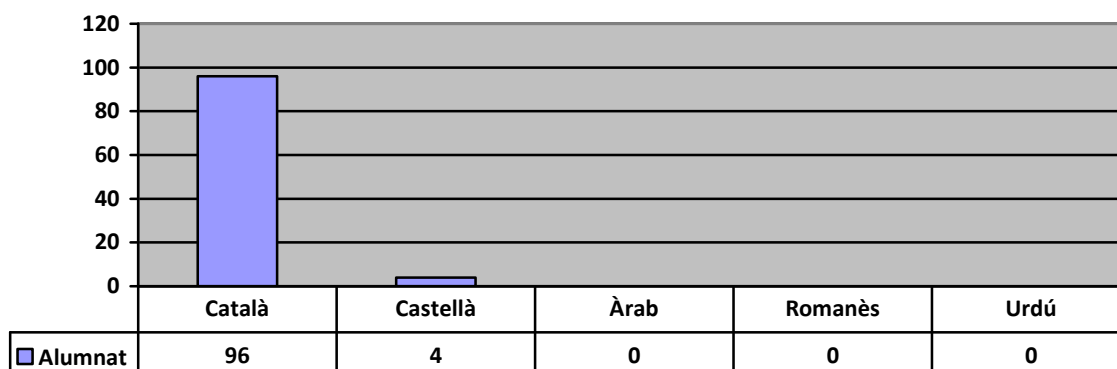
Hi assisteix alumnat de les Terres de l'Ebre, procedents de les comarques del territori.

El caràcter de centre d'educació especial fa preveure una organització específica per a la seva atenció.

En els darrers anys l'escola ha acollit alumnat de procedència estrangera. En aquest sentit, el centre compta amb els mecanismes suficients per aplicar un pla d'acollida que permeti ajudar aquest alumnat a assolir una total integració lingüística i a integrar-se socialment al més aviat possible.

L'alumnat prové majoritàriament de famílies de parla catalana i nivell sociocultural mitjà-baix. La majoria de mares/pares/tutors destinen la seva tasca professional al sector de la indústria, la construcció, el treball al camp, el comerç...

Llengües al centre

OBJECTIUS EN RELACIÓ AMB L'APRENTATGE I L'ÚS DE LA LLENGUA

Els objectius generals per a l'aprenentatge i l'ús de la llengua són els següents:

1. Assolir una sòlida competència comunicativa per part de l'alumnat, tenint presents les seves capacitats.
2. Establir estratègies metodològiques i organitzatives en el procés d'ensenyament i aprenentatge del català com a llengua vehicular.
3. Definir el tractament de la llengua en els diferents cicles i moments, tenint en compte la nostra realitat com a centre d'educació especial i les necessitats concretes i específiques del nostre alumnat.
4. Concretar criteris per a la introducció i la utilització dels sistemes augmentatius/alternatius de comunicació.
5. Establir pautes d'ús lingüístic per a tots els membres de la comunitat educativa i garantir que totes les activitats administratives i les comunicacions entre el centre i l'entorn siguin en llengua catalana, sense perjudici que s'arbitrin mesures de traducció en el període d'acollida a les famílies de l'alumnat nouvingut.
6. Introduir la lectura fàcil com a eina per a fomentar la lectura i l'accés a la informació.

CRITERIS METODOLÒGICS I ORGANITZACIÓ EN RELACIÓ AMB L'APRENTATGE DE LA LLENGUA

La nostra escola, com a centre d'educació especial, atén infants i joves de 3 a 21 anys amb necessitats educatives especials associades a discapacitats físiques, intel·lectuals i sensorials, trastorns de l'espectre autista, trastorns greus de la conducta o trastorns mentals, entre d'altres. Aquestes necessitats educatives poder tenir diverses manifestacions segons el grau d'afectació i/o d'alteració de la funcionalitat en els diferents àmbits de desenvolupament comunicatiu, emocional, cognitiu, personal i social.

Així, l'alumnat sol presentar alguna afectació, amb més o menys grau, en l'àmbit lingüístic. D'aquesta manera, ens podem trobar amb diferents patologies depenent del tipus i el grau d'afectació en cadascun dels seus tres components, forma, ús i contingut:

- Retard de parla.
- Retard de llenguatge: afectació homogènia dels tres components, de manera que es troben evolutivament per sota de la normalitat.
- Trastorn del llenguatge: afectació destacada d'un dels tres components.
 - ❑ Trastorn lèxic-semàntic.
 - ❑ Trastorn lèxic-sintàctic.
 - ❑ Trastorn fonètic-fonològic.
 - ❑ Trastorn de la parla.

A l'escola, degut a la seva especificitat, el tractament de les llengües abasta els diferents continguts curriculars propis de l'àrea de llengua d'acord amb les competències incloses al currículum propi de l'escola, continguts que alhora estaran adaptats als diferents nivells d'assoliment de les competències de l'alumnat recollits al Pla Individualitzat de Suport (PIS) corresponent. També s'hi preveu el tractament específic de l'àmbit comunicatiu-lingüístic, que pot anar des d'una reeducació/rehabilitació (aprenentatge de nous procediments) fins a un reforç d'allò que es necessita practicar.

La nostra escola no inclou el tractament curricular de la llengua castellana i de les llengües estrangeres segons modificació curricular.

Tot seguit concretarem les principals dificultats de comunicació, llenguatge i parla, i també les estratègies utilitzades en cadascuna de les etapes educatives del centre.

Educació infantil

Atén alumnat d'entre 3 i 6 anys. En aquestes edats, tenint present la globalitat del nen i la interrelació dels diferents àmbits del desenvolupament, la parla, el llenguatge i la comunicació, solen estar afectats d'una manera o d'una altra. Quan un infant arriba a l'escola en aquest marge d'edat, sovint presenta dificultats comunicatives. El treball, tant de la comunicació com del llenguatge, esdevindrà un dels puntals en la intervenció del dia a dia, i es convertirà en una manera de treballar concreta i sistemàtica, en una intervenció consensuada a nivell de centre en què el llenguatge i la comunicació esdevenen l'eix vertebrador.

Serà generalment al llarg del procés d'aprenentatge durant aquesta etapa quan es decidirà la possibilitat d'introduir el SAAC.

Les **principals característiques en l'àmbit comunicatiu-lingüístic** que ens podem trobar en aquesta etapa són les següents:

- Absència d'intenció comunicativa.
- Afectació en les diferents habilitats comunicatives: absència o poca presència de les funcions comunicatives bàsiques (demanda, regulació de la conducta de l'altre...).
- Manca o ús inadequat d'estratègies per manifestar necessitats, desitjos, sensacions...
- Dificultats per mantenir situacions d'atenció i acció conjunta amb l'altre.
- Dificultats de conceptualització (associació de significants orals, gràfics i/o gestuals) de la realitat.
- Dificultats en l'organització del llenguatge intern i del pensament.
- Dificultats de comprensió (entendre les diferents situacions del dia a dia).
- Dificultats semàntiques (d'accés, d'evocació i confusions lèxiques).
- Dificultats d'organització gramatical (morfosintàctiques i foneticofonològiques).
- Dificultats motrius (hipotonia generalitzada), que dificulten la correcta realització motora de la parla.

Es fa una avaluació inicial de l'alumnat segons la seva competència en aquest àmbit i es concreta en un perfil comunicatiu lingüístic determinat.

La intervenció en l'àmbit lingüístic al llarg d'aquesta etapa educativa es basa en el procés de desenvolupament del llenguatge, sempre en un entorn de relació a través del qual l'alumnat comparteix amb les persones de l'entorn situacions, experiències i objectes que permetran la generació de llenguatge.

Aquesta línia d'intervenció permet optimitzar al màxim les condicions externes a l'alumnat per tal d'assolir la màxima qualitat de vida d'acord amb les seves capacitats i possibilitats.

Aquesta línia d'intervenció es focalitza en els eixos següents:

- *Habilitació de l'entorn*: optimització dels espais de l'escola, l'adaptació dels diferents materials utilitzats i les ajudes necessàries (ajudes tècniques i dispositius lingüístics) que permetin la comprensió, l'actuació i la resposta constant de l'alumnat.
- *Habilitació de la intervenció*: optimització de les condicions d'interacció als diferents espais i situacions del dia a dia per afavorir al màxim la participació activa de l'alumnat. S'utilitzaran diverses estratègies d'actuació i suports a la comunicació.

Criteris metodològics

Quant als criteris metodològics, es tenen en compte els següents:

- Treball sistemàtic de les rutines com a marcs estables i previsibles. Tenen unes peculiaritats que són idònies en el desenvolupament d'habilitats comunicatives i lingüístiques: configuren un context interactiu en què s'estableixen diferents situacions d'atenció i acció conjunta (adult-nen, adult-nen-objecte, nen-objecte) i es creen oportunitats d'ús a partir de necessitats bàsiques i d'interessos.
- Presència i ús de dispositius lingüístics diversos atenent a la multimodalitat del llenguatge; és a dir, donar la mateixa informació des de diferents canals (gestual, visual i auditiu) per tal de facilitar la comprensió, l'anticipació i l'organització mental. Són els anomenats *signes senyal*: gest, fotografia i pictograma, juntament amb el llenguatge oral.
- La comunicació es farà a través de consignes clares, concises i repetitives.
- Possibilitat constant de resposta de l'alumnat a través de l'ús d'estratègies d'expressió:
 - Ús funcional dels diferents dispositius lingüístics per satisfer diferents necessitats comunicatives del moment: demanda, regulació de l'acció, informació, negació..., mitjançant el gest, la fotografia, la pictografia i la paraula oral i/o escrita.
 - Estratègies de llenguatge oral: sobreinterpretació, expansions, negociacions de significats, correccions implícites, encadenaments...
 - Espera estructurada.

- Treball de l'atenció (visual i auditiva) en les diferents activitats i situacions del dia a dia.
- Ús dels suports necessaris per afavorir l'intercanvi comunicatiu i el desplegament lingüístic: físics, lingüístics, tècnics i cognitius.

Mesures organitzatives

Pel que fa a les mesures organitzatives, destaquen les següents:

- Treball en petit grup i/o individual, atenció molt individualitzada.
- Espais molt clars amb objectius concrets.
- Materials i joguines no accessibles però sí visibles per fomentar la reacció i el requeriment.
- Estratègies consensuades d'actuació als diferents contextos (aula, pati, menjador, sortides...) a través de les reunions d'equip de mestres.

Recursos materials

De recursos materials, destaquen els següents:

- Objectes tangibles que permetin l'anticipació i la comprensió del que s'està fent.
- Fotografies i pictogrames ARASAAC, que constitueixen els diferents signes senyal, signes d'ús i quaderns personals de comunicació.
- Material adaptat: contes adaptats amb sistema pictogràfic, joc simbòlic estructurat en torns a través d'un sistema fotogràfic i/o pictogràfic, commutadors per l'ordinador...
- Plafons de les cançons i dels jocs de taula.
- Material TEACCH.
- Materials TIC/TAC.
- Dispositius electrònics.

Educació primària

Comprèn l'alumnat d'entre 7/8 anys i 12/13 anys. Cal tenir present que, degut al progrés i l'edat, les diferències entre les dificultats del llenguatge i la comunicació són cada vegada més significatives.

Les principals dificultats en l'àmbit comunicatiu-lingüístic que ens podem trobar en aquesta secció són les següents:

- Afectació en les diferents habilitats comunicatives: absència o pocs recursos comunicatius i/o lingüístics per satisfer les diferents funcions comunicatives.
- Dificultats de comprensió lèxica: d'ordres senzilles, de vocabulari bàsic, de conceptes bàsics...
- Dificultats semàntiques: manca de vocabulari, errades lèxiques, dificultats d'accés...
- Dificultats de comprensió gramatical: per entendre les regles de concordança, d'ordre en una frase segons la funció que executa...
- Dificultats en els aspectes formals del llenguatge oral: morfològics, sintàctics, fonètics i fonològics.
- Dificultats en l'organització del discurs, tant en coherència com en cohesió.
- Dificultats d'accés al codi escrit.
- Dificultats tant en la codificació (escriptura) com en la descodificació (lectura) del llenguatge escrit.
- Les principals dificultats que ens podem trobar en el procés de lectura són:
 - Irregularitats i alteracions en el grafisme.
 - Confusions visuals.
 - Dificultats en l'escriptura fonològica: alteracions en la correspondència so-grafia, inversions, substitucions, omissions, addicions...
 - Alteracions en l'organització morfosintàctica.
 - Dificultats en l'organització discursiva, tant en coherència com en cohesió.

L'abordatge d'aquestes dificultats en l'àmbit lingüístic en l'educació primària seguiria la mateixa línia d'intervenció que en l'educació infantil, basada en la comunicació augmentativa i alternativa (SAAC).

Les estratègies metodològiques, organitzatives i de material seran molt semblants a les emprades en l'educació infantil.

Mesures metodològiques

Es destaquen les següents mesures metodològiques:

- Potenciar al màxim l'ús del llenguatge en entorns naturals d'interacció.
- Organitzar l'entorn per tal d'anticipar les diferents activitats i permetre la comprensió i l'estructura del pensament.
- Utilitzar dispositius lingüístics per tal d'assegurar la comprensió del que s'està fent constantment, la possibilitat de resposta constant de l'alumnat i el control de l'entorn i d'un mateix.
- Dissenyar activitats participatives i funcionals.
- Potenciar el diàleg induït i/o espontani.
- Fomentar la motivació.

Mesures organitzatives

Quant a les mesures organitzatives, es diferencien les següents:

- Atenció individualitzada.
- Treball en petit grup.
- Treball per tallers (grups heterogenis).
- Grups flexibles.

Recursos materials

Es disposa dels següents recursos materials:

- Materials manipulatius TEACCH d'elaboració pròpia.
- Materials manipulatius de mercat.
- Materials de suport: faristol, teclat visual...
- Diversos materials de les TIC: Symbaloo...

- Dispositius electrònics: tauletes digitals, ordinadors, PDI (pissarra digital interactiva)...
- Materials adaptats:
 - Plafons de comunicació amb el sistema pictogràfic com a suport a diferents activitats del dia a dia.
 - Quaderns de comunicació personals.
 - Contes, àlbums il·lustrats i jocs adaptats en el sistema pictogràfic.

Educació secundària i PFI

Les principals dificultats en l'àmbit lingüístic que ens podem trobar en aquest ensenyament són:

1. Respecte al llenguatge oral:
 - Pobresa lèxica.
 - Agramaticalitat en les estructures, sigui per raons morfosintàctiques o foneticofonològiques.
 - Dificultats de coherència i cohesió discursiva.
2. Respecte al llenguatge escrit:
 - Dificultats per passar del codi oral al codi escrit.
 - Alteracions en la lectura.
 - Dificultats de comprensió lectora.
 - Diverses dificultats en l'escriptura: irregularitats gràfiques, errades en l'ortografia natural i arbitrària, alteracions en l'estructura morfosintàctica i l'organització discursiva.

Mesures metodològiques

Les principals mesures metodològiques que es poden aplicar són:

- Creació d'ambients afavoridors de la comunicació dins l'aula.
- Habilitació de l'entorn per afavorir la comprensió: seqüenciar i anticipar les rutines del dia a dia amb els suports corresponents.

- Treballar el vocabulari quotidià i de conceptes bàsics.
- Ús del suport visual: fotos, símbols, làmines i imatges diverses.
- Funcionalitat en la lectura i l'escriptura.
- Ús de material manipulatiu.

Mesures organitzatives

Quant a les mesures organitzatives es poden destacar les següents:

- Agrupaments flexibles amb alumnat amb nivells alts de lectura i escriptura.
- Sessions individuals o amb un grup a logopèdia.
- Taller de comunicació. Un d'aquests tallers és el de comunicació orientat a alumnat amb poques estratègies de llenguatge oral.

Recursos materials

Quant als recursos materials de què es disposa són els següents:

- Contes, lectures...
- Quaderns de treball
- Làmines, murals
- Noves tecnologies
- Jocs de taula: Scrabble, el penjat, jocs de l'oca...
- Recursos autocorrectius.
- Llibres de consulta: diccionaris, diccionaris visuals, diccionari de verbs...

criteris i procediments per a l'atenció lingüística de l'alumnat que s'incorpora tard al sistema educatiu

L'equip educatiu estableix estratègies consensuades per afavorir una ràpida i efectiva comunicació en català que permeti a l'infant i/o jove que s'incorpora al sistema educatiu participar activament en la dinàmica de l'escola. S'utilitza el català en tots els contextos i situacions possibles de l'escola.

En un principi, s'estableix un suport especial i addicional de l'ensenyament de la llengua catalana; d'entrada es fa un procés d'immersió lingüística a l'aula, ja que les ràtios

baixes ho possibiliten, així com els materials i recursos materials i personals. Quan apareixen dificultats i necessitats concretes en l'àmbit comunicatiu-lingüístic, es planteja la possibilitat de donar un suport addicional a escala individual o grupal.

CRITERIS PER A ACTIVITATS DE SUPORT/REFORÇ

En general, a l'escola es duen a terme actuacions molt individualitzades i les tasques de reforç/ suport es fan a la mateixa aula a través de suports humans i materials.

En educació primària i educació secundària es fan tasques de reforç de lectura i escriptura en petit grup o individualment.

Tenint en compte que l'aspecte lingüístic és un dels àmbits del desenvolupament que possiblement estarà més afectat, s'estableixen uns criteris d'atenció específica per part del servei de logopèdia del centre.

Aspectes que cal tenir en compte:

- Edat cronològica.
- Perfil comunicatiu i lingüístic.
- Tipus de discapacitat: TEA, DI...
- Pronòstic segons evolució seguida en el procés d'intervenció.
- Valoració dels diversos professionals del centre: equip docent i equip tècnic.
- Tipus d'escolaritat: règim complet a l'escola especial o compartida a escola ordinària.
- Si hi ha incorporació tardana.
- Si hi ha molt d'absentisme escolar.

CRITERIS PER APLICAR LA COMUNICACIÓ AUGMENTATIVA I ALTERNATIVA I COM INTRODUIR EL SAAC

Al CPEE Sant Jordi hi ha alumnat que té algunes d'aquestes mancances:

- Desestructuració generalitzada en els diferents àmbits de desenvolupament.
- Absència d'habilitats comunicatives.
- Absència de forma lingüística manifesta.
- Presència d'alguna forma lingüística comunicativa poc funcional.

- Indicis de presència d'estratègies de comprensió amb un mínim (o gairebé inexistents) d'expressives.
- Dificultats molt greus d'expressió amb nivell de comprensió.

Per atendre aquests casos, la comunicació augmentativa esdevé l'eix vertebrador de la nostra intervenció educativa i terapèutica. Partim d'un enfocament globalitzador en què els diferents àmbits de desenvolupament de l'individu s'interrelacionen (àmbit comunicatiu-lingüístic, social-afectiu, físico-motriu i sensorial-cognitiu). Considerem que qualsevol intervenció en un determinat àmbit condiona la intervenció en els altres.

Així doncs, l'aplicació de la comunicació augmentativa es converteix en una metodologia de treball en el dia a dia de l'escola, estenent-se més enllà del treball comunicatiu i lingüístic.

Entenem per comunicació augmentativa aquell conjunt d'ajudes tècniques, recursos d'acció, suports, estratègies i pautes d'interacció que tenen per finalitat permetre al nen/a amb discapacitat accedir a les diferents funcions afectades i/o disminuïdes per aquesta, ressaltant les seves possibilitats així com les condicions externes necessàries perquè l'infant i/o jove adquireixi un nivell funcional òptim als diferents àmbits de desenvolupament.

El principal objectiu d'aquesta metodologia és l'habilitació de l'entorn, que consisteix a posar a disposició de l'alumnat una sèrie de facilitadors (adequació d'espais, ajudes tècniques, estratègies d'interacció social...) que li proporcionin l'oportunitat d'actuar sobre el medi de la manera més eficaç possible. Així incrementem el grau de participació i afavorim l'intercanvi comunicatiu.

Perquè la comunicació augmentativa esdevingui funcional, tan important és l'ús del SAAC com el conjunt d'estratègies, suports i pautes d'intervenció que utilitzem per afavorir i facilitar aquesta comunicació del nen/a i/o jove amb l'entorn.

És per això que partim sempre dels contextos naturals d'interacció on l'alumnat es mou en el dia a dia (aula, pati, menjador, entorn familiar...), on sobreinterpretem les accions que fa per donar-hi un significat i promovem que faci demandes amb una certa intenció i, sobretot, que es desenvolupi un llenguatge intern i que s'organitzi el pensament.

Les estratègies i els suports utilitzats són:

- Estructuració de l'entorn (suports visuals per ajudar a la comprensió, oferir més espais i persones per poder comunicar-se...).

- Adequació dels espais físics (suports visuals, pictografia...).
- Suports tècnics i materials (adaptació de contes, plafons de comunicació, programes adaptats a l'ordinador, commutadors per a l'ordinador, cadires adaptades...).
- Suports físics: modelar les accions de l'infant o jove.
- Estratègies d'interacció (promoure actuació i iniciativa, donar temps de resposta, marcar l'inici, la continuïtat i el final de l'activitat, respectar els torns de paraula, donar significats als senyals fets per l'infant...).
- Estratègies lingüístiques (sobreinterpretacions, frases inacabades, preguntes obertes o de doble opció, expansions, correccions implícites...).

Els SAAC més utilitzats a la nostra escola són els següents:

- Signes manuals.
- Símbols fotogràfics.
- Símbols pictogràfics ARASAAC.
- Símbols logogràfics (llenguatge escrit).

Els SAAC tenen dos vessants:

- a) Com a signe senyal, permeten al nen/a situar-se: ajuden a anticipar allò que passarà, a organitzar l'entorn (horari).
- b) Com a signe d'ús, permeten al nen/a manifestar de forma funcional necessitats, desitjos, demandes... (plafons de comunicació).

L'ús dels SAAC permet o bé augmentar el llenguatge oral, en cas que existeixi aquesta capacitat, fins que el SAAC deixi de ser necessari; o bé convertir-se en l'eina d'expressió alternativa en el cas que no aparegui producció oral o que aquesta sigui mínima o intel·ligible per part de l'interlocutor.

RECURSOS I ACCIONS COMPLEMENTÀRIES

ÀMBIT PEDAGÒGIC

- Tenint en compte les NEE del nostre alumnat, es prioritzarà una comunicació funcional i un llenguatge mínimament estructurat. S'utilitzaran totes aquelles estratègies que ho facin possible: ús de SAAC a escala individual.
- L'aprenentatge inicial de la lectura i l'escriptura es farà en llengua catalana, que també serà la llengua dels materials que s'utilitzin.
- Els materials i recursos utilitzats a l'escola seran en llengua catalana, excepte en aquells casos en què ens interessi treballar aspectes concrets d'altres cultures o llengües.
- En el cas de material audiovisual, sempre que hi hagi l'opció, es prioritzarà que sigui en català.
- Es faran activitats que promoguin el respecte cap a les altres llengües i una valoració positiva de la diversitat lingüística.
- Tenint en compte les necessitats educatives especials de l'alumnat, el procés d'ensenyament-aprenentatge de la llengua va lligat al procés d'e/a del llenguatge, entès com el sistema de signes (orals, gràfics o gestuals) que ens permet establir relacions funcionals amb els altres i desenvolupar un coneixement.
- Partim d'un enfocament globalitzador-constructivista, funcional i significatiu que té com a finalitat l'estructuració del coneixement i del llenguatge a partir de les vivències de l'alumnat (activitats del dia a dia i entorns habituals d'interacció: aula, pati, menjador...), de les seves possibilitats i de les adaptacions necessàries (suports, ajudes tècniques, estratègies d'intervenció...).
- Es potencia un desenvolupament progressiu de les diferents habilitats lingüístiques en els seus quatre àmbits: expressiu, comprensió, oral i escrit.
- Treball de la lectura fàcil com a recurs que permet l'accés a materials lectors elaborats amb especial cura per poder ser llegits i entesos per tots aquells que tenen dificultats lectores o de comprensió.
- Estratègies metodològiques:

- Habilitació de l'entorn: posar a disposició de l'alumnat els facilitadors (adequació d'espais, ajudes tècniques, estratègies d'interacció social...) que li permetin establir un intercanvi comunicatiu i desenvolupar progressivament un llenguatge oral, gràfic o gestual (SAAC).
- Habilitació de la intervenció: utilitzar aquelles estratègies, pautes d'interacció i suports necessaris per a afavorir al màxim les condicions d'intercanvi comunicatiu en el dia a dia de l'escolar per facilitar el desenvolupament progressiu del llenguatge.
- Funcionalitat: partir sempre de les possibilitats reals i del que té assolit.
- Significativitat: aprendre la llengua en tant que és una eina comunicativa i formativa.
- Sistemacitat en el treball: partir del dia a dia (rutines i entorns habituals d'interacció).
- Les estratègies organitzatives més utilitzades en el procés d'e/a del català són les següents:
 - Grups flexibles segons necessitats i possibilitats.
 - Tallers de llengua: revista, ràdio, conte, titelles, joc...
 - Espai de la biblioteca de l'escola, on s'ofereixen contes i llibres adaptats per assolir el coneixement i el gust per la llengua.
- En el procés d'ensenyament/aprenentatge de la llengua escrita, es tenen en compte els quatre itineraris d'intervenció establerts de manera consensuada per tot el claustre d'acord amb les característiques competencials del nostre alumnat i dels seus perfils comunicatius lingüístics.
- L'avaluació es porta a terme en tres moments:
 - *Inicial* → A l'inici de curs hi ha una valoració de la competència comunicativa i lingüística. L'objectiu de l'avaluació inicial és determinar el perfil lingüístic de l'alumnat; és a dir, definir el nivell de competències actuals per orientar el pla d'intervenció i el seu pla individual de suport.
 - *Formativa/contínua* → L'avaluació formativa/contínua es durà a terme durant el procés d'e/a a partir de les observacions i el seguiment de l'alumnat des d'una perspectiva interdisciplinària.

- *Sumativa* → Es fa quan acaba el curs escolar. Permet definir els objectius aconseguits. Es concretarà en el PI i en l'informe de finalització de curs.

LA COMUNICACIÓ INTERNA I LA RELACIÓ AMB L'ENTORN

Organització dels usos lingüístics

Llengua del centre

La llengua vehicular del centre serà la llengua catalana, sense perjudici que per a les famílies nouvingudes s'utilitzi el castellà. Entenem que una manera d'ajudar-les és anar-les introduint en la llengua pròpia de Catalunya per tal de facilitar la seva integració al país.

Els rètols, els cartells, els murals i l'ambientació general del centre seran en català.

Documents del centre

Tota la documentació es farà en català, i, si és necessari, es facilitaran els serveis d'un traductor o exemplars de formularis bilingües.

Ús no sexista del llenguatge

Es procurarà que el llenguatge utilitzat no discrimini cap persona per raons de sexe, utilitzant mots genèrics (*alumnat, professorat*) o introduint els dos gèneres ("amics i amigues").

Comunicació externa

El centre empra el català en les seves actuacions internes (actes, comunicacions, informes...) i en la relació amb corporacions públiques de Catalunya, institucions i les empreses amb les quals contracta. També utilitza la llengua catalana en les comunicacions i les notificacions adreçades a persones físiques i jurídiques residents en l'àmbit lingüístic català, i sempre que es requereixi, es farà una traducció de la informació a la llengua requerida, si és possible. Per a comunicacions amb persones i empreses de fora dels territoris de parla catalana es fa servir la llengua castellana.

Llengua de relació amb famílies

L'escola fa del català la seva llengua de treball i de projecció interna i externa. En cap cas les famílies que desconeixen el català queden excloses de les activitats del centre.

Procurem en tot moment ser entesos i enteses, si és necessari amb el suport d'imatges o altres elements, i, si cal, traduïm oralment la informació a aquestes persones.

Creiem fermament que l'ús de la llengua és una oportunitat per a la integració de les famílies i l'alumnat. En aquest sentit, recollim totes aquelles iniciatives de les famílies que potenciïn aquesta integració. Tot i així, per sentit comú, la llengua no ha de ser mai un impediment de vincle i relació entre l'escola i la família, de manera que sempre prevaldrà una bona comunicació si des de l'escola es pot emprar, per coneixement, la llengua pròpia de la família.

En les reunions generals (assemblees de començament de curs...) s'utilitzarà el català com a llengua de comunicació, tot respectant les diferents maneres de comunicar-se de les famílies. Pel que fa a les reunions individuals, s'utilitzarà preferentment el català, però també el castellà si la utilització de la primera llengua interfereix negativament en la comunicació. A més, en el cas de famílies nouvingudes, es facilitarà servei de traducció quan calgui.

Educació no formal

Per tal de desenvolupar la competència lingüística del català fora de l'aula, es procurarà anar introduint la llengua de comunicació de l'escola entre el personal de menjador i l'alumnat, a l'hora del pati, a les excursions, etc.

Llengua i entorn

Es promourà la participació de la comunitat educativa del centre en les activitats organitzades a través del Pla Educatiu d'Entorn (PEE).

L'escola forma part del PEE, i treballa conjuntament i es coordina amb altres centres i entitats. En aquestes coordinacions es garanteix la continuïtat i la coherència educativa en l'ús de la llengua catalana, la interculturalitat i la cohesió social.

PLURILINGÜISME AL CENTRE EDUCATIU

Actituds lingüístiques

Entenem el plurilingüisme de la comunitat educativa com un element d'enriquiment de tots els components d'una nova societat. Això vol dir que el respecte vers els altres ha de ser l'actitud que presideixi totes les nostres actuacions.

El centre té en compte i valora la diversitat lingüística de l'alumnat, que és aprofitada tant per a afavorir l'autoestima i la identitat personal del mateix alumnat com per a enriquir el currículum i les activitats ordinàries del centre.

El professorat participa activament en l'organització d'activitats específiques en les quals es treballen la interculturalitat, la diversitat lingüística i la resolució de conflictes.

ALUMNAT NOUINGUT

Amb l'alumnat nouvingut s'utilitza principalment el català per fer-ne possible la integració. Tot i així, a l'inici de l'escolaritat d'aquest alumnat preval el benestar emocional de l'infant o jove, de manera que, si la seva llengua materna és el castellà i no coneix el català, durant el temps d'acollida i mentre l'infant o jove comença a establir nous vincles i relacions la comunicació és en castellà.

Garantim una atenció individualitzada i des d'un enfocament comunicatiu.

Malgrat això, el Pla d'atenció i acollida de centre recull unes pautes generals del procés d'atenció i d'integració.

En el cas de les famílies nouvingudes que no coneguin cap de les dues llengües cooficials, l'escola sol·licitarà dels organismes competents els serveis de mediació lingüística necessaris per facilitar la comunicació.

ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS HUMANS

És objectiu prioritari del centre l'adquisició i la millora de les competències comunicatives. És per això que tot l'equip docent i terapèutic, així com també el personal del PAS, ha d'afavorir i potenciar les interaccions comunicatives amb l'alumnat. Per tal de millorar i potenciar la comunicació i el tractament de les llengües o SAAC, es reforçarà l'expressió oral, signada o pictogràfica i l'escrita, tant en català com en castellà. Es procurarà fer aquest tipus de treball amb agrupaments reduïts o atencions individualitzades.

En aquest enfocament pren una especial importància el treball coordinat entre els responsables d'aula (mestre/a i educador/a) i el/la logopeda.

BIBLIOTECA ESCOLAR

La biblioteca és un espai d'aprenentatge i de suport al desenvolupament de les àrees curriculars, on es pot trobar tota classe d'informació i recursos en diferents suports, el qual es troba a l'abast de l'alumnat, del professorat i de tota la comunitat educativa.

La composició del seu fons respon al nivell educatiu de l'alumnat del centre i preveu la diversa tipologia dels seus usuaris/es. La llengua dels documents és preferentment en català, però també es tenen en compte les llengües curriculars i, en la mesura que és possible, la diversitat lingüística de l'alumnat.

La comissió de treball coordina i vehicula el projecte i també la proposta d'activitats.

La dinamització de la biblioteca escolar, inclosa en el seu programa educatiu específic, comprèn la planificació i el desenvolupament de diferents propostes i activitats de foment de la lectura i el pla de lectura de centre.

PROJECCIÓ DE CENTRE

Pàgina web del centre

El centre disposa d'una pàgina web informativa de l'escola, la qual actualment es troba en vies de revisió, on tots els membres de la comunitat educativa hi tenen accés i hi poden participar. Mitjançant aquesta eina es fa difusió de les activitats que es fan al centre i al nostre entorn més proper (PEE).

REVISIÓ I ACTUALITZACIÓ DEL PLC

En l'actualitat, la nostra escola està immersa en un procés de renovació metodològica i d'espais per tal de donar, encara més, resposta als interessos i les necessitats de l'alumnat i respectar els diferents ritmes d'aprenentatge i el nivell de competències i capacitats. L'avaluació dels aprenentatges i de les competències ha de servir també per a poder elaborar i replantejar el PLC i modificar-lo en tot allò que es consideri necessari.